

אחדות, מחלוקת וגבולות הדמוקרטיה **לימוד לקראת יום הזיכרון ליצחק רבין (תיכון ומבוגרים)**

מטרות

- הכרת המציאות החברתית-פוליטית שקדמה לרצח רבין, ואת האווירה שאפשרה את הרצח.
- הבנת הכוח של מילים ודימויים, וכוחה של הסתה.
- בחינת גבולות הדמוקרטיה וחופש הביטוי.
- הכרת מקורות העוסקים במחלוקת בעם ישראל וההתמודדות עימה.
- הבנת חשיבות גיבוש והבעת העמדה תוך שמירה על כללים דמוקרטיים.

מהלך

1. משחק פתיחה.
2. מה אנחנו יודעים על התקופה בה אירע רצח רבין? מה היה הרקע לרצח? מה הייתה המחלוקת?
3. הקרנת קטע מהסדרה 'תקומה' על ההסתה והתבוננות בברזות.
4. מחאה לגיטימית מול הסתה – נחלק את הקבוצה/ ביתה לזוגות. כל זוג יקבל פתקים ועליהם ביטויים ומעשים מהסרט ומהברזות, ועליו לסווג מהי מחאה לגיטימית ומה הוא הסתה.
5. דיון:
 - כיצד הפתקים חולקו ועל פי מה?
 - מה דעתכם על האמירה של רבין "גם אם יהיה רוב של אחד אלך למהלך"?
 - מה דעתכם על האמירה שהבעיה שלא היה ערוץ לגיטימי לביטוי המחאה הקשה?
 - מה היא תרבות דמוקרטית רצויה? האם היא קיימת בישראל היום? האם הייתה בעבר?
6. קריאת מקורות (נספח)
 - מן המקום שבו אנו צודקים/ יהודה עמיחי –
 - למה מהמקום שבו אנו צודקים לא יפרחו פרחים?
 - מה המסר של השיר?
 - מה עומד מול הצדק מה עושה את העולם תחוח?
 - מדוע הבית חרב?

• עלית חנניה בן חזקיה

מה הסיטואציה? מה הבעיה בהחלטות שהתקבלו בעלית חנניה?
מדוע היה יום זה קשה כיום שנעשה בו העגל?
כיצד יכולה מחלוקת להגיע לידי שפיכות דמים? האם זו התרבות הרווחת אז והיום?

• אלו ואלו דברי אלוהים חיים

מה היחסים שבין בית שמאי ובית הלל לפי הקטע?
מדוע הלכה בבית הלל? (מקלים, פלורליסטים)
אם הלכה בבית הלל, מדוע חשוב לומר שאלו ואלו דברי אלוהים חיים?

• סדר נשים

מה היחסים בין בית הלל ובית שמאי על פי הקטע?
מדוע חשוב להדגיש שהלל ושמאי מתחתנים זה עם זה?

7. דיון מסכם

- מה הסכנה בעמדות קיצוניות? איך ניתן לשמור על חופש הביטוי בלי לגלוש להסתה?
- מה הסכנה בהעדר עמדה ובעמידה מהצד?
- האם אנחנו חברה יותר זהירה? יותר דמוקרטית אחרי הרצח?

המקום שבו אנו צודקים / יהודה עמיחי

מן המקום שבו אנו צודקים,
לא יצמחו לעולם
פרחים באביב.

המקום שבו אנו צודקים
הוא רמוס וקשה
כמו חצר.

אבל ספקות ואהבות עושים
את העולם לתחוח
כמו חפרפרת, כמו חריש.
ולחישה תישמע במקום
שבו היה הבית
אשר נחרב.

תלמוד ירושלמי – סדר מעוד, מסכת שבת – דף ט, א פרק א הלכה ד משנה

ואלו הן ההלכות שאמרו בעליית חנניה בן חזקיה בן גרון שעלו לבקרו ונמנו ורבו בית שמאי על בית הלל ושמנה עשר דברים גזרו בו ביום: ...

דף ט, א פרק א הלכה ד גמרא

אותו היום היה קשה לישראל כיום שנעשה בו העגל. רבי אליעזר אומר בו ביום גדשו את הסאה. ... תנא ר' יהושע אוניא תלמידי בית שמאי עמדו להן מלמטה והיו הורגין בתלמידי בית הלל. תני ששה מהן עלו והשאר עמדו עליהן בחרבות וברמחים. תני שמונה עשרה דבר גזרו ובשמונה עשרה רבו. ובשמונה עשרה נחלקו.

תלמוד בבלי, מסכת עירובין פרק א – דף יג, ב גמרא

שלש שנים נחלקו בית שמאי ובית הלל הללו אומרים הלכה כמותנו והללו אומרים הלכה כמותנו יצאה בת קול ואמרה אלו ואלו דברי אלהים חיים הן והלכה כבית הלל וכי מאחר שאלו ואלו דברי אלהים חיים מפני מה זכו בית הלל לקבוע הלכה כמותן מפני שנוחין ועלובין היו ושונין דבריהן ודברי בית שמאי ולא עוד אלא שמקדימין דברי בית שמאי.

תוספתא – סדר נשים – מסכת יבמות פרק א

א, ג, אע"פ שנחלקו בית שמאי [כנגד בית-הלל] בצרות [ואחיות] ובספק אשת איש ובגט ישן [והמקדש את האשה] בשוה פרוטה [והמגרש] את אשתו ולנה עמו בפונדק לא נמנעו בית-שמאי לישא [נשים] מבית-הלל ולא בית-הלל מבית שמאי אלא נהגו האמת והשלום ביניהן שנא' ([זכריה ח](#)) האמת והשלום אהבו.

